

af Aktiver ud over Laanene, men det bethder ingen Ting. Vi maa erindre, at det kun er større Købstadkommuner, der have noget videre Aktiv. som det er værd at tale om, og som vel at mærke er realiserbart; den allerstørste Del af Landkommunerne og næsten alle Amtskommuner have ikke andre Aktiver end saadanne, som der ikke kan gøres Udlæg i, og som ikke kunne realiseres til Dækning af Gæld, idet det hovedsagelig — og det ved jo ogsaa det ærede Medlem meget vel — for Landkommunernes Bedkommende er Skoler, Kirker, Fattiggaarde, Fattighuse o. lign., som aldeles ingen Sikkerhed frembyde for Kreditor. Men vil man blot fastholde den almindelige forstandige Bestemmelse, at Kommunens Bestyrelse, den laantagende Kommunes Bestyrelse ved Laanets Stiftelse forpligtiger sig til, ved eventuel Brist paa Effektueringen af Forpligtigelsen i rette Tid, at foretage en ekstraordinær Udskrivning paa Kommunen til Dækning af Forpligtelsen, er Sikkerheden saa fin, som den paa nogen Maade kan være. Men ogsaa af en anden Grund finder jeg det nødvendigt, at denne Bestemmelse optages i Loven eller i Kreditforeningens Statutter, nemlig af den Grund, at naar man, som jo er ganske naturligt, vil have solidarisk Ansvarlighed for samtlige Kommuner inden for den paagældende Serie, nemlig, saaledes som Lovforslaget er affattet, Landkommunerne for sig og Købstadkommunerne for sig, er det nemlig klart, at naar der ikke er en nogenlunde ensartet aktuel Sikkerhedsstiftelse for de paagældende Laan, vil den velstaaende og velhavende Kommune have Betænknelighed ved at paatage sig solidarisk Forpligtelse med Kommuner, der stulde betydeligt mere, end de i Virkeligheden eje. Ja, at det Forhold ikke er saa ganske ekstraordinært, skal jeg ophjse derved, at en af de tilhyneladende mest velhavende Kommuner skylder betydeligt mere, end samtlige Kommunens Aktiver udgøre. Det er nemlig Gentofte Kommune, som for nogle Aar siden omordnede sine Laan og optog et Laan, der var ikke ubetydeligt større end samtlige Kommuners Aktiver. Det viser bedst, hvor nødvendigt det er at have en Bestemmelse, der blot angiver, hvori den egentlige Garanti ligger, for som sagt i Kommunernes Aktiver ligger den aldeles ikke. Det var kun det, jeg vilde gøre opmærksom paa. Jeg er for øvrigt enig med den ærede Forslaaestiller i, at det er henigtsmæssigt — til Trods for at det ikke er saa henigtsmæssigt som for en 10—15 Aar siden — at give Ministeren Bemyndigelse til at approbere Statutterne for en saadan Kreditforening. Jeg har nemlig ogsaa paa det

kommunale Omraade bragt i Erfaring, at selv om man fornøftigvis byder al ønskelig Sikkerhed, er det ikke altid let for en Kommune, navnlig naar Laanene ikke dreje sig om større Beløb, at faa Laan til en lige saa billig Rente som private Laantagere hos Kreditforeningerne. Jeg har ikke kunnet opnaa det og har derfor for et Par Aar siden maattet stifte et Laan for min Kommune paa 150,000 Kr. til $4\frac{1}{4}$ pCt. Rente. Jeg erkender, at Renten er for høj, men Omstændighederne vare af den Natur, at vi havde Valget mellem enten at tage det Laan eller løbe an paa, at Kommunen kunde faa Laanet i Livrenteanstalten. Der kan man ganske vist, saaledes som ogsaa det ærede Medlem fra Bornholms 1ste Valgkreds nævnte, faa det til 4 pCt. Men der er den Ulempe derved, at Livrenteanstalten vil ikke, naar man skal have nogenlunde lang Respitid for at sige sine gamle Laan op, give udtrykkelig Tilfagn om, at man kan faa Laanet, og da man ikke hør eller kan risikere det, maatte vi som sagt gaa til at forrente vort Laan med $4\frac{1}{4}$ pCt., og det er efter min Mening for dyrt, saa jeg erkender, at der er god Grund til at gøre det Skridt, som Lovforslaget tilsigter, nemlig at give Ministeren Bemyndigelse til at approbere Statutterne for en eventuel Kreditforening for Kommunerne. Jeg tror ogsaa, at netop det Forhold, at de mindre Kommuner, som kun skulle have forholdsvis mindre Beløb, have ret ondt ved at faa det til almindelig Rente, det gør, at en Kreditforening, der oprettes for Kommunerne, vil straks eller i de nærmeste Aar faa en ret betydelig Laanesum tilfammentaget. Jeg vil derimod være tilbøjelig til at tvivle om, eller rettere jeg vil haabe, at der for Øjeblikket vil være Grund til at tvivle om, at Kommunerne for Fremtiden ville forsøge deres Gæld med 1—2 Millioner, for det maa en Gang høre op. Det kan ikke fortsættes; Kommunerne kunne selvfølgelig ikke fortsætte med at forsøge deres Gæld med 1—2 Millioner Kr. aarlig, i hvert Tilfælde ikke paa anden Maade, end at de skulle ombytte deres nuværende Gæld med anden. Men selv om, som jeg er mest tilbøjelig til at haabe, at Tilgangen til en saadan Kreditforening ikke bliver saa stor, som den vilde have været i de sidst ti Aar, nemlig 2 Millioner Kr. aarlig, saa antager jeg dog, at der altid vil være Brug for Kommunelaan af c. 20 Millioner Kr., hvis en saadan Kreditforening oprettes, og med et saadant Beløb og for øvrigt med fornøftige Administrationsbestemmelser, vil en saadan Kreditforening, der har en Laanesum nogenlunde regelmæssig af mellem omtrent 20 Millioner Kr. meget vel